

Aan de fractie van D66

datum 13 februari 2024
behandeld door Marcel Smit
ons kenmerk
doorkiesnummer
onderwerp Antwoorden vragen D66
inzake Fokker (mail 6
februari 2024)

Geachte heer/mevrouw,

In een mail van 6 februari 2024 heeft u een aantal vragen met een voornamelijk technische karakter gesteld inzake Fokker. Hieronder treft u de vragen en de antwoorden aan.

Vragen en antwoorden

Vraag 1:

In het raadsvoorstel staat onderaan pagina 1: “De uitbreiding van de fabriekshallen en het inrichten van een bedrijfsschool waren belangrijke dragers daarvoor (*om destijds in te stemmen*). Dat geldt uiteraard ook voor de uitbreiding van de werkgelegenheid. We weten nu dat een groot deel is ingevuld.”

De D66-fractie wil graag onderbouwing voor de laatste uitspraak met betrekking tot de werkgelegenheid en dan met name voor Papendrecht en inwoners van de regiogemeenten. Dit vragen wij voor een deel omdat ‘toename aantal banen’ niets zegt over waar werknemers vandaan komen. En deels, omdat wij van inwoners horen, dat er ‘best veel’ arbeidsmigranten zijn aangetrokken door Fokker. Waaruit blijkt dat de werkgelegenheid voor onze inwoners is toegenomen? Hoeveel banen zijn er feitelijk door Papendrecht of mensen uit de regio bij Fokker zijn ingevuld?

Antwoord 1:

Voorafgaand aan de beeldvormende vergadering is door Fokker uitgezocht waar de medewerkers die bij hen werken zijn gehuisvest. Tijdens de vergadering zijn deze aantallen gedeeld. Er werken 500 medewerkers komend vanuit Papendrecht bij Fokker. Vanuit Dordrecht komend werken ook 500 medewerkers bij Fokker.

Vraag 2:

- a. Gaat dit het parkeerdek het aanzicht van de omgeving belasten? Is het zichtbaar vanaf de dijk? We zien wel zinnen over ‘natuurinclusief en hoogwaardig groen’, maar graag concreet: zie je een doos met geparkeerde auto’s?
- b. Gaat een parkeerdek ten koste van groen/gras en/of water? Hoe groot is de footprint?
- c. Hoe wordt bij de bouw van het parkeerdek rekening gehouden met ecologische aspecten, zoals het groen inpakken en de integratie van faunakasten?
- d. Op welke manier wordt het lokale ecosysteem betrokken bij de technische uitwerking van het parkeerdek?

Antwoord 2:

- a. Het parkeerdek gaat het aanzicht van de omgeving in beperkte mate belasten, door het beperkt zichtbaar is vanaf de dijk. Tijdens de beeldvormende vergadering is een impressie getoond. Zie plaatje hierna.

- b. Omdat het boven het bestaande parkeerterrein wordt gebouwd, gaat het niet of nauwelijks ten koste van groen/gras of water.
- c. We hebben een stadsecoloog advies laten uitbrengen over het groen inpakken rekening houdend met flora en fauna die in de omgeving past. Dat advies hebben wij ook in het raadsvoorstel opgenomen. Daar worden ook suggesties gedaan voor het aanbrengen van faunakasten voor diersoorten die in die omgeving voorkomen.
- d. Zie antwoord op de vorige vraag. Bij de aanbesteding zal het conform de advisering van de ecooloog inpakken van het parkeerdek als eis worden meegegeven.

Vraag 3.

- a. Hoe verhoudt het faciliteren van een parkeerdek zich tot eerdere plannen om het OV, route vanaf station Dordrecht enz. te verbeteren en gebruik OV te stimuleren?
- b. Als er 80 tot 160 extra parkeerplekken nodig zijn, suggereert dit één van de volgende twee opties in onze optiek: ofwel werknemers uit de Drechtsteden komen met de auto i.p.v. met OV of fiets, ofwel deze parkeerplaatsen zijn voor werknemers van buiten de regio. Als dat eerste het geval is, hoe verhoudt dat zich tot vraag 2c, als dat tweede het geval is, hoe verhoudt dat zich tot vraag 1.

Antwoord 3:

- a. Fokker stimuleert al geruime tijd het gebruik van OV en zorgt zelfs voor het rijden van bussen van station Dordrecht naar de fabriek (waar ook steeds meer mensen woonachtig in Dordrecht gebruik van maken). Daarnaast hebben zij veel maatregelen genomen om het aantal auto's te verminderen. Daarbij ook de maatregelen om buiten het terrein te parkeren en met busjes naar de fabriek te rijden. Ook is een fietsplan in werking getreden. Ondanks deze maatregelen zijn er teveel auto's op en rond het fabrieksterrein. Een parkeerdek met 160 extra parkeerplekken kan daar in positieve zin verandering in brengen.
- b. Wij zien het verband niet direct tussen het feit dat werknemers uit de Drechtsteden met de auto komen i.p.v. met OV of de fiets en het groen inpakken van het parkeerdek. Ook het verband tussen het antwoord op vraag 1 (500 medewerkers uit Papendrecht en 500 medewerkers uit Dordrecht) in relatie tot het parkeren van medewerkers van buiten de regio is niet helemaal helder. Uitgaande van 2.100 werknemers op dit moment komen er nog steeds 1.100 van buiten Papendrecht of Dordrecht. Het is evident dat een deel daarvan met de auto komt.

Vraag 4:

Het voorstel parkeerdek raakt de parkeervisie. In dit raadsvoorstel staat: "Een groot onderzoek naar met name verkeersstromen heeft aangetoond dat het voor de

verkeersstromen nauwelijks uitmaakt of je op eigen terrein bij Fokker parkeert of buiten het eigen terrein." Daarnaast wordt in de parkeervisie gesteld: "Uit de analyse van alle informatie en de input van bewoners en bedrijven blijkt dat het parkeren in de bestaande omgeving in de regel naar genoeg is. Iedereen zoekt, maar vindt ook zijn plekje voor auto en fiets." Naar aanleiding hiervan: voor welk probleem is het parkeerdek een oplossing?

Antwoord 4:

De praktijk blijkt weerbarstiger dan de theorie. Het inspreken van omwonenden tijdens de beeldvormende vergadering maakt nog eens ten overvloede duidelijk dat er op dit moment sprake is van een hectische situatie m.b.t. verkeer en parkeren op en rond het fabrieksterrein van Fokker. Om dat grotendeels op te lossen is het parkeerdek belangrijk. Daarnaast hebben wij als standaard beleid voor bedrijven dat geparkeerd moet worden op eigen terrein. Daar is voor de uitbreiding van Fokker tijdelijk ontheffing voor verleend. Het parkeerdek zal ervoor zorgen dat geheel of bijna geheel op eigen terrein kan worden geparkeerd.

Vraag 5:

Welk deel van de financiering is al met een eerder raadsbesluit vastgesteld en welk deel is nieuw? Wij zien: deel inflatiecorrectie, verduurzaming, het parkeerdek... We zien een totaalbedrag genoemd dat 1,7 miljoen euro hoger is. Tegelijkertijd staat er bij argumenten 2.1/3.1 dat financiering binnen de oorspronkelijke afspraken vallen. Maar wij zijn geïnteresseerd in: op welke onderdelen heeft de raad zich al uitgesproken te zullen steunen en op elke onderdelen niet?

Misschien anders gevraagd: als we als raad zouden besluiten ons aan onze eerdere toezegging te houden, maar niet verder dan dat te gaan, welke onderdelen doen we dan wel en niet en wat betekent dit financieel ten opzichte van het nu geschetste totaalbedrag?

Antwoord 5:

Volgens ons staat dit helder in het raadsvoorstel. De raad heeft in 2021 besloten om de bouw van twee nieuwe hallen (33 en 39) te faciliteren. Het raadsbesluit luidde:

- Om deze uitbreiding van de samenwerking mogelijk te maken een krediet van € 4 miljoen beschikbaar te stellen voor de inbreng van eigen vermogen.
- Om deze uitbreiding van de samenwerking mogelijk te maken een krediet van € 12 miljoen beschikbaar te stellen voor het verstrekken van vreemd vermogen.

Ten opzichte van die situatie is in de beeldvormende vergadering toegelicht dat Fokker zelf hal 32 heeft vernieuwd, waardoor de oorspronkelijk benodigde hal 33 kleiner kan worden uitgevoerd.

Totaal blijft het een investering van € 16 miljoen.

Het huidige raadsvoorstel behelst de volgende beslispunten:

1. In te stemmen met de **invulling** van de uitbreiding van de samenwerking tussen de gemeente Papendrecht en GKN/Fokker ten aanzien van de hallen 33, 39, 37/38 en de parkeerdekken bij het hoofdkantoor.
2. Om deze **invulling** van de uitbreiding van de samenwerking mogelijk te maken een krediet van € 2.140.000 beschikbaar te stellen voor de inbreng van eigen vermogen.
3. Om deze **invulling** van de uitbreiding van de samenwerking mogelijk te maken een krediet van € 13.700.000 beschikbaar te stellen voor het verstrekken van vreemd vermogen.

Totaal gaat het om een investering van € 15.840.000.

De toegevoegde onderdelen zijn dus hal 37/38 en de parkeerdekken.

De financiële uitsplitsing valt onder de geheimhouding i.v.m. nog lopende aanbestedingen.

Vraag 6:

Wat zijn de gevolgen voor de financiële ruimte, de kengetallen, van dit voorliggende besluit? Dit is voor ons relevant om vooraf te weten, gezien andere grote investeringen die op stapel staan.

Antwoord 6:

Dit is eerder onderzocht met als uitkomst dat er een gering effect op de financiële ruimte en kengetallen ontstaat. Wanneer wordt ingestemd met de samenwerking zullen de ratio's uiteraard wel veranderen. De Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen zal naar verwachting met maximaal 5% stijgen, maar blijft nog ruim onder de 100%. De solvabiliteitsratio zal naar verwachting met maximaal 5% afnemen, maar blijft ruim boven de 30% en is daarmee voldoende.

Vraag 7:

Hoe is de gemeente van plan om transparant te communiceren over de financiering en voortgang van het project na de gemeenteraadsvergadering?

Antwoord 7:

De gemeente is van plan om op de gebruikelijke wijze hierover te communiceren als de geheimhouding m.b.t. de specifieke onderdelen is opgeheven en er geen dus geen sprake meer is van marktgevoelige communicatie.

Vraag 8:

Wat is de looptijd van de leningen?

Antwoord 8:

Het antwoord op deze vraag is opgenomen in een geheime bijlage.

Vraag 9:

- a. Hoe wordt de opslag van 2% berekend. Is dat 2% bovenop het rentepercentage waartegen we inlenen (bijv. tegen 2% inlenen is tegen 4% doorlenen) of is dat 2% van het rentepercentage (tegen 2% inlenen is tegen 2,04% doorlenen)?
- b. Hoe verhoudt de rente die de gemeente rekent met de rente die een bank zou rekenen naar verwachting?

Antwoord 9:

- a. Op alle leningen aan Fokker zetten wij een opslag van 2%. Dat is de maximale opslag i.v.m. de staatssteun grenzen conform de wet FIDO. De markt bepaalt de basisrente voor de lening (op dit moment circa 2,5 tot 3 %), waarop wij die 2% zetten (dus 4,5 tot 5%).
- b. Over deze informatie beschikken wij niet.

Vraag 10:

Waarom kijkt Fokker naar de Gemeente voor financiering in plaats van naar een financiële instelling?

Antwoord 10:

Het is voor de hand liggen dat op basis van de samenwerkingsovereenkomst (SOK) bij de bouw van nieuwe entiteiten gekeken wordt naar de gemeente als financierende partij.

Vraag 11:

Vanwaar de keuze om de parkeergarage geheel met vreemd vermogen te financieren? Is dat enkel ingegeven doordat rentelasten voor Fokker aftrekbaar zijn, waar dividend dat niet is?

Antwoord 11:

Er is gekeken naar de totaal verhouding Eigen vermogen /Vreemd vermogen (40/60). Daar van uitgaande kon de parkeergarage volledig vanuit vreemd vermogen gefinancierd worden zodat juist die totaalverhouding gelijk blijft.

Vraag 12:

Ten aanzien van het insolventierisico (het risico dat de lening niet terugbetaald wordt) de volgende vragen:

- a) Wij lezen dat er zekerheden zijn gesteld? Welke zekerheden zijn er gegeven? Welk deel van de uitstaande leningen wordt hier (maximaal) mee gedekt?
- b) Hoe verhoudt in het (onverwachte) geval van faillissement, de positie van de gemeente Papendrecht zich ten opzichte van andere schuldeisers?

Antwoord 12:

Het antwoord op deze vraag is opgenomen in een geheime bijlage.

Vraag 13:

Op welke manier wordt duurzaamheid overwogen in de plannen voor de nieuwe gebouwen en de verbouwing van gebouw 37/38?

Antwoord 13:

Duurzaamheid wordt onder andere langs de volgende onderdelen ingezet (zowel bij de nieuwe als de bestaande gebouwen):

- Dakisolatie
- Wandisolatie
- Zonnepanelen
- Vloerisolatie
- Voorbereidingen voor warmte/koude opslag
- Uitgangspunt voor de sloopwerkzaamheden en de nieuwbouw is dit zo duurzaam mogelijk te doen. De sloop zal waar mogelijk circulair gebeuren en bij de nieuwbouw is beperking van energieverbruik uitgangspunt.
- De parkeerdekken worden ecologisch verantwoord en duurzaam uitgevoerd.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
de secretaris,

J.M. Ansems